

Fylkesmannen i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 19.02.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/3829

Saksbehandler:
Line-Kristin Larsen

Oppdrag til Fylkesmannen i Oslo og Viken – utarbeiding av høringsforslag til nasjonalpark i Østmarka

Vi viser til oppdragsbrev fra Klima- og Miljødepartementet av 14.11.2019 om oppstart av en verneplanprosess for Østmarka. På denne bakgrunn gir Miljødirektoratet Fylkesmannen i Oslo og Viken oppdrag om å utarbeide et høringsforslag til verneplan som grunnlag for opprettelse av en nasjonalpark i Østmarka.

Planprosessen skal følge saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven kap V. Disse saksbehandlingsreglene gjelder i tillegg til forvaltningslovens generelle regler.

Vi viser også til Klima- og miljødepartementets rundskriv T2/15 "Saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven (§§ 41-43)" hvor det bl.a. redegjøres for samarbeid og involvering av berørte parter, bruk og vektlegging av miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 -12 osv. Likeledes viser vi til Miljødirektoratets veileder M-481/2016 "Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven". Det skal legges til rette for en åpen og inkluderende saksbehandling som sikrer at verneforslaget blir utredet i tråd med de krav som er fastsatt i utredningsinstruksen.

Følgende forutsetninger skal ligge til grunn for prosess og utarbeidelse av verneplanutkastet:

- Vern av skog på privat grunn skal skje gjennom frivillig vern, også ved eventuelt vern etter markaloven.
- Veiene til Vangen og Raudsjøen, samt demningene til Raudsjøen, Mosjøen og Børtervann opprettholdes.
- Hvilke inngrep som kan omfattes av en nasjonalpark etter naturmangfoldloven § 35, hvilke som må bli liggende utenfor og hvilke som eventuelt bør fjernes, vurderes i verneplanprosessen.
- Det skal utredes flere alternativer med ulik størrelse på området som kan vernes, og med ulik kombinasjon av vernekategorier i naturmangfoldloven og § 11 i markaloven.

Flere av inngrepene i Østmarka er i utgangspunktet ikke forenlig med lovens vilkår for opprettelse av nasjonalpark. Dette gjelder blant annet veier, regulerte vann og kraftlinjer. Det er imidlertid hjemmel til å opprette nasjonalpark i områder med noe innslag av

inngrep, for eksempel i utkanten av området. Det avgjørende er om området i sin helhet fremstår som om det i det vesentlige er uberørt av tyngre tekniske inngrep.

Det forutsettes at et vern i Østmarka ivaretar naturverdiene, samtidig som området fortsatt skal være et av hovedstadens viktige friluftsområder. Det skal derfor legges til grunn at bruk og drift av hytter og serveringssteder i Østmarka skal videreføres. Dette innebærer at veier som er nødvendig for dette, som f.eks. veiene fra Bysetermåsan til Vangen og til Raudsjøen, skal opprettholdes. Demningene i bl.a. Mosjøen, Raudsjøen og Børtervann skal heller ikke fjernes. De konkrete vurderingene av hvilke inngrep som kan omfattes av en nasjonalpark, hvilke som må bli liggende utenfor, og hvilke som eventuelt bør fjernes, vurderes som en del av utarbeidelsen av verneplanutkastet.

Dersom det viser seg nødvendig å tilbakeføre enkelte inngrep, skal håndteringen av dette, deriblant kostnadene, konkretiseres så tidlig som mulig.

I prosessen forutsettes et tett samarbeid med kulturminnemyndighetene slik at det ikke oppstår motsetninger mellom ivaretagelse av viktige kulturminneverdier og vern i medhold av naturmangfoldloven.

Vern av skog på privat grunn skal skje gjennom frivillig vern. Denne prosessen skal skje på vanlig måte gjennom dialog med berørte grunneiere. Størrelsen på en framtidig nasjonalpark vil derfor bl.a. avhenge av om, og eventuelt hvor mye privateid skog som kan innlemmes gjennom frivillig vern. Oppstartmeldingen og avgrensing av hvilke arealer som det er aktuelt å vurdere nå, skal derfor ikke omfatte nytt vern av skog på privat grunn, med mindre det er avklart med skogeier.

Størrelsen på en framtidig nasjonalpark vil også avhenge av hvilke inngrep som vurderes til ikke å kunne inngå i en nasjonalpark. I verneplanprosessen skal det også vurderes om det er hensiktsmessig å benytte andre verneformer i stedet for, eller kombinert med nasjonalpark. Dersom dette viser seg hensiktsmessig, skal dette framkomme som alternative forslag i høringsutkastet.

Markaloven gir en god beskyttelse av friluftslivsinteressene i Osloområdet, men beskytter ikke mot skogbrukstiltak uten spesifikke bestemmelser som regulerer det. Slike bestemmelser kan fastsettes gjennom markaloven § 11. Det skal som en del av verneplanprosessen, også vurderes om det er hensiktsmessig å benytte markaloven § 11 for vern av friluftsområder i kombinasjon med vern etter naturmangfoldloven. Dersom dette viser seg hensiktsmessig, skal dette framkomme som alternative forslag i høringsutkastet.

Fylkesmannen skal påse at saken gjennom verneplanprosessen blir så godt opplyst som mulig. Det må sikres et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å vurdere om de formelle kravene til nasjonalpark og evt. andre verneformer ved ulike avgrensingsforslag er oppfylt. Sentralt for slike vurderinger vil bl.a. være:

- Verneverdig natur. Vi legger til grunn at det her allerede eksisterer et godt kunnskapsgrunnlag, men at det må vurderes om det er behov for å supplere kunnskap om naturverdier gjennom tilleggskartlegginger eller oppgraderinger av naturtypekartlegging innenfor området
- Kartfestet oversikt over verneverdige kulturminner

- Inngrepsstatus. Det er ønskelig med kartfestet oversikt over alle tekniske inngrep og naturinngrep som veier, kraftlinjer, demninger, bygninger, ryddede skiløypetraseer, hogstfelt, grøftinger mv.
- Brukerinteresser og eksisterende bruk
- Eiendomsforhold
- En vurdering av tiltak for tilbakeføring av inngrep

Når Fylkesmannen har utarbeidet et høringsforslag, skal dette sendes Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil så forelegge høringsforslaget for Klima- og miljødepartementet; jf. oppdragsbrevet fra departementet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Line-Kristin Larsen
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi: Klima- og miljødepartementet